

עניינים נחוצים

ממורנו הגר"י טשזנר שליט"א

זכירת יציאת מצרים

(א) וכתב בספר חרדים (פרק א' אות כ"ד) לזכור בכל יום בלבנו כי עבדים היינו לפרעה במצרים בעבודת פרך, בחומר ובלבנים, ואילו לא הוציאנו, עדיין אנו ובנינו היינו עבדים, שנאמר "זכור את היום הזה אשר יצאתם מארץ מצרים" (שמות י"ג, ג), וכתוב "ואותנו הוציא משם", וכדתניא בהגדה דפסח, 'בכל דור ודור חייב אדם להראות עצמו כאילו הוא עצמו יצא ממצרים' (כמש"כ הרמב"ם בפ"ז ממצה ה"ו).

זפרי המחשבה הזאת, כדי שלא יחזיק האדם עצמו כבן חורין, כדתנן באבות (פ"ב, כ"א) ואין אתה בן חורין. ובוזוהר פרשת בהר סיני (ק"א ב) לאשתדל בתר פקודי אורייתא, דכלא איקרי עבודה, כעבד דאשתדל בתר מאריה בכל מה דאצטרך, בגין דישאל אקרון ליה עבדים, דכתיב "כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם", מאי טעמא אינון עבדים, בגין "אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים", ובגין כך כתיב בעשר אמירן, לבתר דכתיב "אנכי ה' אלקיך - אשר הוצאתיך מארץ מצרים", למפלח לי כעבד דפלח למאריה דפרק ליה מן מותה, ודפרק ליה מכל מרעין בישין דעלמא, עכ"ל. וסתם זכירה בלב, כדאיתא בספרא ובספרי.

ומקרא יתירא דכתיב "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים" דרשו ז"ל דחיובא נמי להזכיר יציאת מצרים בפה, כדי לחזק הלב דרחמנא לבא בעי. ורשב"ץ וסמ"ק מנו מתרי"ג מצות זכרון יציאת מצרים בפה בכל יום. וענף המצוה העיקרית לזכור אותה בלב חרד (חלק מצוה).

(ז) ושם (אות כ"ה) כשם שמצוה לזכור יציאת מצרים ביום, כך מצוה לזכרה בלילה, כדאיתא בפ"ק דברכות (י"ב ב) כי ניתן לב כי גם בלילה היו המצרים משעבדים אותנו, כדאמרו ז"ל (שמו"ר א', כ"ה) על הפסוק "וירא איש מצרי מכה איש עברי" שהיו מעמידים את ישראל למלאכתם מקריאת הגבר, ולכך הרג בכוריהם בלילה. ומרוב צרתם כתיב "ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו וכל מצרים ויאמר קומו צאו" וגו'. ועל ידי זכרון זה נשתעבדנו לאלקינו יתברך גם בלילות. ובמקום פולחן מצראי בליליא, ניקום בליליא לאשתדלא בפולחניה עד דיתער צפרא, דכתיב: "קומי רוני בלילה" ולא נחזיק טובה לעצמנו (ענף מצוה).

(ח) ואיתא בהנהגת הרא"ש (סי' כ"ו) וז"ל: לבטוח בה' בכל לבבך ולהאמין בהשגחתו הפרטית, ובוה תקיים בלבבך היחוד השלם בהאמין בו כי עיניו משוטטות בכל הארץ ועיניו על כל דרכי איש ובוחן לב וחוקר כליות, כי מי שאינו מאמין באשר הוצאתיך מארץ מצרים, אף באנכי ה' אלקיך אינו מאמין. ואין זה יחוד שלם, כי זה הוא סגולת ישראל על כל העמים וזה יסוד כל התורה כולה, עכ"ל.

(א) כתב הרמב"ם (הלכות קריאת שמע פרק א' ה"ג): ומצוה להזכיר יציאת מצרים ביום ובלילה שנאמר "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך" (דברים ט"ז ג), ע"כ. וזה כדעת ר' אלעזר בן עזריה, וכדרשת בן זומא במשנה סוף פ"ק דברכות.

(ב) ודנה בשמות (י"ג ג) כתוב: "ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים כי בחזק יד הוציא ה' אתכם מזה ולא יאכל חמץ". ופרש"י: "זכור את היום הזה" - למד שמזכירין יציאת מצרים בכל יום. ובמנחת חינוך (מצוה כ"א) הקשה דזה צ"ע, דחז"ל למדו מקרא דלמען (הנ"ל) המאוחר בתורה, ולא מפסוק זה, ובודאי היתה קבלה בידם, ולמה מביא רש"י דרשה זו על כל יום, כיון דבמכילתא מבואר דקרא זה לא קאי אלא על ליל ט"ו, וצ"ע [אמנם פשטות הפסוק הוא כרש"י, כי בפסוק זה יש ציווי לזכור יציאת מצרים, משא"כ בפסוק למען וגו' אין שם ציווי מפורש].

(ג) ובמהר"מ שיק (על תרי"ג מצוות, שם) תירץ, שס"ל לרש"י דמפסוק זה למדים מצות זכירת יציאת מצרים ביום, ומפסוק למען תזכור וגו' למדים שצריך להזכירו גם כל לילה, ע"ש. [והרמב"ם לומד שניהם מפסוק למען תזכור וגו', שמלת "כל" בא לרבות הלילות].

(ד) ורבים מהאחרונים תמהו על הרמב"ם (במנין המצוות שלו) וכל מוני המצוות, שלא מנו מצוה זו דזכירת יציאת מצרים בכל יום למצות עשה ורק על ליל פסח. והפמ"ג (בפתיחה כוללת הלכות ק"ש) כתב משום דזכירה שבכל יום סגי גם בלב, ולא מנה הרמב"ם מצות שבלב, משא"כ בפסח שהוא דוקא בפה דכתיב "והגדת". וכ"כ החת"ס (או"ח סי' ט"ו). אבל דעת השאגת ארי' (סימן י"ב) שאינו יוצא בהרהור, דהרהור לאו כדיבור. והביאו במ"ב (סימן ס"ז סק"ג). והח"ח בספר המצות הקצר (מצוה י"א), כלל זכירת יציאת מצרים שבכל יום במצות קריאת שמע.

(ה) וכתב המשנה ברורה (סימן נ"ח ס"ק כ"ז): הסכימו כל האחרונים שאין נמשך זמן ק"ש של שחרית מן התורה רק עד ג' שעות. ודע דמ"מ פ' יציאת או שארי פסוקים שהם מזכירת יציאת מצרים מחוייב מן התורה כל היום, דהא מן התורה לא נקבע זמן לזכירתה, וכמו שכתב השאגת ארי' סימן י', דעד הערב הוא זמן לזכירת יציאת מצרים ע"ש.

עוד כתב המ"ב (סימן ס"ג ס"ק ט"ז): ודע דיש ג' דיעות בין הפוסקים במצות ק"ש, י"א דרק פסוק ראשון בלבד הוא מן התורה, וי"א דכל הפרשה ראשונה הוא מן התורה, וי"א דגם השניה הוא מן התורה. ופרשת יציאת לכו"ע הוא מן התורה כדי להזכיר יציאת מצרים, ותקנו להזכיר בזמן ק"ש.

דברי הספר ונהי שנשא מורנו הגאון רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל על פטירתו של גדול הדור מרן הסטייפלר זצ"ל ובו ביאר את משמעות סילוקו של 'גדול הדור', ואת עבודתנו כשעה קשה זו.

ראינו לנכון להביא את הדברים בזמן האבל על רבם ומאורן של ישראל מרן ראש הישיבה זצ"ל

אותיות פורחות

נימנו וגמרו, שקשה סילוקו של צדיקים כחורבן בית המקדש. שפטירתו חתמה עידן והריהי כמיתה לגבי התקופה שאחריה. ודאי, לא כולם ראו זאת, עולם כמנהגו נהג. אבל חז"ל בראייתם החודרת ידעו שאירע כאן חורבן, שהעולם עתה עולם אחר הוא.

ואף אנו, חשוב שנדע, שיתכן וזה אשר קרה בפטירת רבינו זצ"ל, שנחתמה עתה תקופה. שהוא היה הצדיק יסוד עולם, העמוד שהעולם עומד עליו, ובפטירתו אבד אותו עולם ואיננו, ועולם אחר תפס את מקומו. עולם שומם, מת ... ולכן סילוקו הוא חורבן, חשכו המאורות. ואם החיים נמשכים, ואנו לומדים ונוהגים כתמול שלשום - הרי זה כזנב הלטאה, פינפור ופירכוס, לעומת החיים שפסקו ואינם.

נתבונן, כשעלה משה לקבל את הלוחות וישראל חטאו, ירד משה ושיבר את הלוחות. והרי לקבלת התורה חיכתה הבריאה כולה מראשית הוייתה, כדרך שדרשו רז"ל על הפסוק 'יום השישי' - השישי בסיון, תנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית, אם מקבלים ישראל את התורה מוטב, ואם לאו הרי אתם חוזרים לתוהו ובוהו (עבודה זרה ה'). כי 'אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי' (ירמיהו ל"ג) - והנה ניתנו הלוחות, והשתברו. לכאורה, היה עלינו למהר ולדבק את השברים, ולשחזר את הלוחות מחדש. אבל חז"ל גילו לנו שלא הלוחות לבד נשברו, אלא האותיות פרחו ואינן, וכשנשמת הלוחות פרחו, לא תועיל הדבקת השברים. אף אנו כך, גדול הדור הסתלק מעמנו, אבל אנו רואים רק את החיצוניות שבהסתלקות זו, אין אנו יכולים לשער עד מה גדול החורבן, אלו אותיות פרחו ועלו.

והנה אם עם ישראל היה ניצב ליד שברי הלוחות, שומע הספד על ערכן ושב לאהליו, הרי הבריאה היתה חוזרת לתוהו ובוהו. הרי אי אפשר להמשיך ללא תורה. על כן היה צורך להתחנן ארבעים יום וארבעים לילה, ולעלות שוב למרום, כדי להוריד לוחות שניות. ואף שמעלתן היתה פחותה מהראשונות, אבל ללא לוחות אי אפשר. זו צריכה להיות הרגשתנו, מה יהיה עתה. מצינו, שבפטירת רבי סימון אמרו, שבטים שמציאה מצאו חרד ליבם, אנו שאבדנו את רבי סימון על אחת כמה וכמה (ירושלמי ברכות פ"ב ה"ח). ומקשים, וכי מציאה היא זו, שמצאו את הכסף. ושמעתי ביאורו מאדם גדול, שבכל דבר ומקרה, מלבד עצמותו ומהותו יש בו גם סימן ואות לעתיד. בדרך כלל, לפני שקורה דבר רע באים סימנים המבשרים עליו. השבטים מצאו את הכסף וחרדו, משום שלא הבינו מה מורה הדבר לעתיד. אנו, שאיבדנו את רבי סימון, יכולים להבין מה הוא לנו. איבדנו את גדול הדור, עולמנו חשך - מה יהיה מעתה, מה יהיה הלאה.

ואין זה סימן רע שניתך על ראשינו בחטף, 'מפני הרעה נאסף הצדיק' (ישעיהו נ"ז), עוונותינו אנו התחילו בתהליך, אנו בחטאנו חוללנו את התהליך שהסיר מעלינו את העטרה, שחולל את החורבן. עתה, כאשר הלוחות נשברו והאותיות פרחו, מוטלת עלינו חובה, להתחנן ולהתחזק ולהוריד לוחות שניות, להתעלות בתורה, במצוות ובמידות, ולו יהא הדבר בבחינה ירודה יותר, בגדרן של הלוחות השניות, כי בלא תורה אי אפשר. אין חיים אלא תורה.

אגרא דהספידא דלויי (ברכות ו'), פירוש להרים קול בזעקה של כאב, שכולם יצעקו ויבכו אחר המספיד. וחז"ל (שבת קה): החמירו בדינו של המתעצל בהספדו של חכם. אמנם, ייתכן שאנו נינצל מתביעה זו. כי כדי לעורר לבכי על ידי ההספד, חייבים לעבור שלשה שלבים. ראשית, יש לפתוח את הראש. להכיר ולדעת מה קרה ומה איבדנו, ולאחר שידעו ויבינו בשכל, יש לפתוח את הלב, ורק לאחר מכן אפשר להרים קול בכי. ואילו אצלנו, עד שנצליח לפקוח את העינים - יעברו שנים, ולפתוח את הלב הרי זה שוב ענין של שנים, ואם כן לא תתכן טענה על חסרון הבכי...

חז"ל אמרו, קשה סילוקם של צדיקים כחורבן בית המקדש (מדרש איכה א' ל"ט). מהו חורבן בית המקדש?! הגאון מוילנא כותב במקום אחד, שחורבן בית המקדש היה כמיתה לעם ישראל. ויש להבין את דבריו, שהרי עינינו הרואות שעם ישראל הוא חי וקיים וממשיך להתקיים גם לאחר חורבן בית המקדש.

אבל ביאור דבריו הוא, שבאמת במיתה לא התבטל שום דבר, רק נעשה פירוד והסתלקות הנשמה מהגוף. וכך, בית המקדש היה הלב של כל העולם, ובתוכו שרתה השכינה כנשמה בגוף. וכשבית המקדש היה קיים, והשכינה שרתה, היה העולם בבחינת חי. וכשחרב בית המקדש, נסתלקה השכינה למעלה מז' רקיעים כסילוק הנשמה מהגוף והעולם נותר במצב של מיתה. ואמר הגר"א זצ"ל, שחורבן בית המקדש היה כמיתה, ולאחר המוות יש דין קבורה בקרקע - והוא פיזור עם ישראל בגלות, בין האומות. ועדיין שילדו קיימת, והם הישיבות שהיו בבבל בזמן חז"ל. ובמשך הדורות התפורר גם השלד, עד שנותר רק תרווד רקב, והיינו שמכל עם ישראל נותרה רק רקבובית והננו מצפים להתנערי מעפר קומי, לתחיית המתים הן לפרט והן לאומה כולה.

והנה, גם לאחר שהחורבן נחשב כמיתה, יש דרגות גם בזה. כמו שמצינו, שלאחר שחטת עוף או בהמה ישנו פרכוס איברים, חיות מעטה שנשארה. הבעל חיים מפרכס, אבל למעשה הריהו לאחר יציאת נשמה ואיננו חי. מת הוא, אבל הפרכוס הריהו כמעט חיות. וודאי, שככל שהבעל חיים גדול יותר, נמשך פירכוסו זמן רב יותר. וזהו ביאורו של הגדרת הגר"א. שבאמת, השכינה הסתלקה בעת החורבן והנשמה נפרדה מהגוף. אבל מכיון שהעם קדוש והקב"ה בחר בנו מכל עם וקדשנו במצוותיו, היו לנו דורות של תנאים קדושים, רבן יוחנן בן זכאי ותלמידיו, רבי אליעזר ורבי יהושע ורבי טרפון ורבי ישמעאל ורבי עקיבא, ועד לרבינו הקדוש מחבר המשנה. ואחר כך הסתלקה החיות יותר, ועדיין היו דורות האמוראים הקדושים, ולאחריהם רבנן סבוראי והגאונים, ורבותינו הראשונים, ועד לרבינו עקיבא אייגר והחזון איש. הואיל ועם ישראל קדוש הוא ביותר, חיות מרובה בו. אבל הכל בבחינת פרכוס.

זהו מבט של חז"ל, מבט של רוח הקודש. אנו לא היינו רואים כל הבל, שכן ראייתנו היא חיצונית ושטחית. ממש כפי שבעל חיים רואה מכוונה בפעולתה, ואינו רואה אלא מעטה מתנועע, ואילו החכם רואה ומתבונן במכוונה ובפעולתה ובחלקיה וחכמתה. כך ראו חז"ל את השינוי העצום בין זמן המקדש לאחרינו, ואף את הגלות חילקו לפרקים, לתקופות חיות שונות זו מזו. וכל חלק שבו היה יתר חיות, שבו היה פירכוס יותר, קראו לו חיות לעומת העידן שאחריו. ועל כן, בפטירת רבינו הקדוש

(נאמר בישיבת אופקים. מתוך הספר 'אשכנזיה דרבי' (הדוּשמשו כמה קטעים))

הגאון רבי יהונתן פרלמן שליט"א

"ראש משפחה מאושר ושמח" (ח"א מעובד ע"פ ועדים)

ואנחנו תמיד כל רגע ביד ה'" ע' שם בהרחבה.

עצה טובה מאד: לכוון בתפילת שחרית, לשיר ולהתרונון בברכות השחר: כל מי שמכוין היטב בברכת "ברוך אתה ה'..שעשה לי כל צרכי" ובברכת "ברוך אתה ה'..המכין מצעדי גברי". והוא שר ב"ברוך שאמר" - "ברוך משלם שכר טוב ליראיו" - מובטח לו שהוא שמח וטוב לב!

להשלמת הרגשת השמחה ידאג האבא להביא שמחה לנפשו. וכדברי השיעורי דעת (ח"ב, "פלא מעגל הגליך"): "כל מה שנצרך לו לאדם למען יעמוד על מתכונת נפשו, כדי שיהיה במצב של רצון ושמחה, שרק אז ערים כשרונותיו וחיים בו כל כחותיו, כל הנצרך כדי שתהיה לו שלמות ותפארת אדם, בכלל "לצורך" הוא." **"ומובן** כי לרוב בני אדם דרוש לזה לקחת מן העולם יותר מכדי הספוק (כלומר מעל המינימום ההכרחי), דרוש הוא לתענוגים גשמיים, לטיול, ולחברת בני אדם ולהתענג מנועם הטבע וכדומה". - והארכנו רבות במאמרים הקודמים בזה. **יש** לו לאדם לישון כהוגן ולאכול כראוי. ואל יכנס למצבי לחץ ודאגה. ובוה יביא ברכה רבה ורוגע לנפשו ולנפש משפחתו ועוללו. אברך נ"י סיפר שהיה מגיע בערב הביתה, והיה מתוח וכעוס. ואמר לו אביו שזה נובע מחוסר שינה. תיקן והאריך את הענין, והדברים נתיישרו!

לעולם יתרחק אדם מעצבות ומדכאון וממעשים המביאים עצב. **זכה** כתב החזו"א (אגרות ח"ג, ס) (בהיותו כבן עשרים שנה!): "חובה על האדם למעט את ערך מצוקותיו אשר יציקו את לבבו, רצוני לומר: לחזק את דעתו ולבטל את הגלים אשר יעלו על ראשו. ובהסירו רגשותיו, לא ירגיש, ויקבל שכר על הפרישה!". **החזו"א** נגע פה בנושא יסודי שרבים טועים בו. בצמתי החיים אנו פוגשים קשיים וצרות רח"ל. אלא שטבע האדם ל"נפח" את הצרות הרבה מעבר לגודל הצער עצמו. ועוד: שבני אדם "ממציאים" פחדים ודואגים דאגת מחר. וכבר אמר אחד, שמש הכנסה תופסים אדם אחד, ואז 999 "מתים מפחד"... לפיכך קובע החזו"א, שחובה על האדם למעט את ערך מצוקותיו. ויקבל על זה שכר רב.

עוד מוסרים בשם החזו"א שנהג לומר: "העולם קשה ומלא סיבוכים - לפחות נחייך אליו".

אחד ממקורבי הגרי"ש אלישיב זצ"ל היה טוען רבני, שהיה בא אל הרב אלישיב כשהוא מוטרד מכל מיני עצב בעבודתו, ומזה שאנשים מבזים את גדול הדור וכו'. יעץ לו הרב אלישיב לנטוש את המקצוע, וסיפר על עצמו, שאע"ג שעבר קשיים רבים ובזיונות, אבלות וסבל בימי חייו, מכל מקום לא הרשה לצער ולדאגות להתקרב אלא "רק עד כפתורי חולצתו" ובוודאי הרחיקם מלבבו! פתגם העולם אומר: תאכל הכל, רק לא את הלב שלך! **וכשהיו** בעלי דין באים להתדיין לפני הרב אלישיב היו פותחים בצעקות, כמקובל... היה הרב אלישיב מהסה אותם, ומבקש שכל אחד יצמצם את דבריו לטענה העיקרית. וכאמור זוהי הנהגה חשובה לכל החיים! לא לעשות "עסק" מכל ענין, אלא להתרכז ולהצמצם בעיקר הבעיה.

נגשים אנו לנסות לברר את "עצת המיליון" איך לזכות ל"בנין כשתילי זיתים סביב לשולחנך" מול הפחד הנורא, שמא חלילה ינשור אחד מהבנים.

מומחזי החינוך מציינים שלעיתים זו גזירה משמים, ולמרות שההורים העמידו בית של "אהבה ותשומת לב", בכל זאת ישנן נשמות שתוקפת אותן "רוח מרידה" ואין ביד אנוש להציל.

וכן כתב האלשיך (שמואל א' י"ב): "שלזכות לבנים הגונים, הרבה זכות עושה והרבה תפילה עושה. והוא היפך דברי בני אדם, כי חינוך ולימוד הנער בתורה ומצוות ודרך ה' תלוי באב, כי הגדל עם אביו יגדל בשם טוב וכו'" - כך טועים הבריות.

כי עינינו הרואות כמה שאביהם ואמם עזבו, והמה חכמים ושלמים. וכן רבים גדלו את פני אביהם, ולא למדו מטוב מעשיהם וכו'. אך אין זה כי אם, שבזכותא תליא מילתא, (שההצלחה תלויה בזכות), ואשר ישחר אל ה' יתחנן, יתן לו זרע אנשיים צדיקים לעבוד את ה', יהי ד' עמו ויעל במעלות השלמות והכשרון"

ועם כל זאת הדעת נותנת שהתנהלות מבורכת יש בכוחה למנוע צרה זו ברוב רובם של המקרים. בשנים עשר המאמרים הקודמים הבאנו את דברי רבותינו המקרבים אותנו למהלך שרבים מאד סיכוייו להביא עלינו ברכה.

כדי להצליח בחינוך מייעצים לנו רבותינו בספריהם להרבות בתפילה. אחרים מוסיפים שעמוד החינוך עומד בעיקר על "דוגמא אישית".

לפיכך נעסוק ראשית, בדמותו של האבא - ראש המשפחה: מה הם המעשים שיביאו אותו להיות מאושר ושמח בחייו.

בדרך כלל, מי שהוא אברך בן תורה וכן אדם הקובע עיתים לתורה, הללו נהיים מאושרים ע"י עסק התורה. התורה מרוממת את האדם מעל הקשיים, התסבוכות והלחצים של חיי היום יום, מרחיקה אותו מהעצבות ומהדכאונות, ומביאה אותו להרגשה של נחת ואושר מהדביקות בהשם יתברך, שהלומד שרוי בתוכה. תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם. לשלום יש כמה הופעות. הראשונה שבהן היא "שלום עם עצמנו". ותורה מרבה מאד את השלום הזה.

מי שהוא מלא במידת האמונה והבטחון בהשם יתברך גם הוא זוכה "לצוף" מעל הגלים הסוערים של חיי עולם הזה. הוא רחוק מלכעוס ולקצוף מעניני היום וגם אינו לחוץ ומודאג בדאגת ה"מחר".

וכתב הגר"ח קנייבסקי זצ"ל ב"ארחות יושר" (בפרק על פחד ודאגה) "יש אנשים שמפחדים תמיד, ומתייראים מכל מיני פורעניות, כגון ממחלות וממלחמות ומאנשים רעים וכו'. והם כל ימיהם בפחדים ורעדות ודאגות מכל מיני דברים, שמא יהיה כך ושמא כך. ויש שמרוב פחדים מתייראים לנסוע למקום אחר. ויש שמתיראים לצאת מביתם רחמנא ליצלן וזו הנהגה מאד לא טובה". **וגם** הדאגות מזיק לגוף, וגורם לכל מיני מחלות רחמנא ליצלן. כמ"ש בסנהדרין (ק, ב) לא תעלה דו"א (דאגה) בלבך שהדאגה קטלה גברים גיבורים.

וכל זה בא ממיעוט אמונה, שאם היה מאמין באמונה שלמה שהכל בא מהקב"ה, ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אא"כ מכריזין עליו מלמעלה, א"כ מה לו לפחד. אם ח"ו נגזר עליו אין חכמה ואין תבונה לנגד ה'. ואם לא נגזר, אין לו מה להתיירא

ט) וכיאר הגה"צ רב"י זילבר זצ"ל בפירושו מקור החיים שם: כי מי שאינו מאמין וכו'. פי' בתורה יש מצות עשה של אמונה בה', ולהר"מ היא מכלל התרי"ג. וקאמר רבינו דאינו מקיים המ"ע אא"כ הוא מאמין גם בהשגחה הפרטית. דלפיכך כתבה התורה "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", ולא כתבה אנכי ה' אלקיך אשר בראתיך, או אשר ברא שמים וארץ [ע' רמב"ן ורשב"ע שעמדו על זה], ללמד אותנו דאמונה ביציאת מצרים המורה על ההשגחה הפרטית על עמו ישראל הוא מעיקר המצוה של אמונה.

י) ההת"ם סופר (תורת משה, דברים ז' י"ז) כתב: "כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה וגו'. יאמר נא לפי המושרש בידנו כי גדולה אמונה וזכירת יציאת מצרים להעלות משערי טומאה, כי ע"כ נזכר יציאת מצרים חמשים פעמים בתורה. והנה כשישראל נותנים כח להטומאה ע"י חטאיהם, אז יש להם לירא מהם בלי ספק מעבירות שבידם, ואמנם זכירת יציאת מצרים הוא רפואה לזאת המכה, להוציא הניצוצות מהאומות ההמה. וזהו "כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני", דייקא, ממני ומכחי נתרבו או"ה האלה, וא"כ "איכה אוכל להורישם", ולרפואה מזאת המכה אמר "זכור תזכור את אשר עשה ה' אלוקיך לפרעה ולכל מצרים" וגו' כנ"ל.

יא) בחדושי הגרי"ז (סימן רט"ו) ביאר: הנה הא דמזכירים יציאת מצרים בקריאת שמע. צ"ב איזה שייכות יש לזכירת יציאת מצרים לק"ש הלא היא מצוה מיוחדת. והנראה דכתיב (במדבר ט"ו) "אני ה' אלקיכם" וגו', והיינו דכל תכלית יציאת מצרים לא היתה בשביל היציאה ממצרים אלא "להיות לכם לאלקים", וכיון שכן הרי יש בזכירת יציאת מצרים שהוא למען 'להיות לכם לאלקים', קבלת עול מלכות שמים, ולכן היא נכללת בק"ש, שהוא ענין קבלת עול מלכות שמים.

וכזה מתבאר מה דאיתא בפסחים (קט"ז א) מתחיל בגנות ומסיים בשבת, ופליגי מאי בגנות, רב אמר מתחילה עובדי ע"ז היו אבותינו, ושמואל אמר עבדים היינו. וצ"ב מאי שייכא מתחילה עובדי ע"ז לסיפור יציאת מצרים, אך לפמש"כ הרי כל יציאת מצרים הוא למען קבלת מלכותו יתברך, ולכן צריך לספר שמתחילה היו אבותינו עובדי ע"ז ועתה יצאנו ממצרים וקבלנו את התורה.

יב) בפלא יועץ (ערך זכרונות) כתב: ויש עשרה זכרונות שאנו מצווים עליהם לזכרם בכל יום, ונכתב בספר סידור תפלת חודש בחדשו, מי האיש החפץ במצוות לא יעבור מלזכור בפה ואל ישכח בלב. והעיקר תלוי להשתדל להשיג התועלת הנמשך מזכירתן אשר ע"ז היתה כוונת הבורא ית"ש שצונו לזכור, שאם יזכור בלי שים לב מה פעל ועשה. אלא יתן לב וישתדל לשמור ולקיים. כגון בזכירת יציאת מצרים יזכור את רב טובו ואהבתו וחמלתו ית' עמנו בהיותנו גוי מקרב גוי, ועוצם יכולתו ששידד המערכות ותבר מנעולין דפרזלא והוציאנו ביד חזקה ובזרוע נטויה מה שאין יד שכלינו מגעת להבין נפלאות גדולות שעשה עמנו, ולפיכך אנחנו חייבים לעבוד עבודת עבד, עכ"ל.

יג) וכתב עוד הפלא יועץ (ערך דיבור) מצות עשרה זכרונות בפה (כתבתי בערך זכרונות, והובא לעיל) כמובא בסדורים, ואף על גב דפעם א' ביום סגי מ"מ כל המרבה לספר בהם הרי זה משובח ומצוה קעביד. ולכל א' יש ענפים וכל כיוצא בהם הרי הוא כהם, כגון מצות זכירת יציאת מצרים, לאו דוקא יציאת מצרים, אלא כל חסדי ה' ונפלאותיו אשר עשה, בין לכללות ישראל, בין לפרטי, בין לעצמו בין לאחרים, המספר בהם מצוה קעביד, וזהו רובו של ספר תהלים. ובא באזהרה כמה פעמים "זכרו נפלאותיו", "הודיעו בעמים עלילותיו", וכהנה רבות, והנביא אמר "חסדי ה' אזכיר". והכל פונה אל מקום אחד להכיר עוצם יכולתו והשגחתו יתברך, ואהבתו וחמלתו, ולעורר את האהבה ואת היראה, עכ"ל.

ראש משפחה מאושר ושמח המשך מעמוד 3

מאמין אמיתי צריך להיות שמח בחלקו, כי ברור לו שאין הקב"ה מקפח שכן כל בריה, ובכחות שהוא נתן לו יכול האדם בהחלט להגיע לשלימותו.

הוא יודע גם כן כי כל הנבראים בצבינם ובקומתם נבראו. אין אדם דומה לשני: הן הוא היחידי בהרכב זה של כחות בכל העולם, ואין מלכות נוגעת בחברתה כמלוא נימה. לכן חייב אדם לקבל את עצמו כפי שהוא ולהיות מרוצה עם כל מה שיש לו הן ברוחניות והן בגשמיות. זהו העומק בשמחה זו, שהאדם מוצא שלום עם עצמו וגורלו, וחי בהרמוניה עם עצמו.

וכשראש המשפחה מאושר ושמה - כל הבית שר ורוקד אתו ביחד! "אנחנו מאמינים בני מאמינים - ושמים"

וכך עורך לפנינו הגה"צ הרב שלמה וולבה (עלי שור ח"ב, עמ' שכו) את הסדר הראוי בחינוך ע"פ דברי ר' חיים ויטאל. "נמצא, כי אבות כל המידות הרעות הן ארבעה: הגאווה והכעס נכלל ומתדבק עמה, והשיחה בטילה, ותאות התענוגים, והעצבון. והפסן הן ארבע מידות טובות, נמשכות מארבעה יסודות - הטוב, שבנפש היסודית."

מהו התיקון של "יסוד העפר"? "השמחה התדירית בחלקו, כי כל דעבדין מן שמיא לטב - (כל מה שעושים מהשמים - הוא לטוב) וגם לזרז עצמו בתכלית השמחה בעבודת קונו".

"הרי שמחה בחלקו ושמחה במצוה- בהן מתעלה האדם מעל לכבודות גופו ומשתחרר מהעצבות, והעצלות, והיאוש.

נדבת הרב **דוד מילר** וב"ב שליט"א לרגל היכנס בנם הבה"ח כמר **משה** נ"י בעול תורה ומצות. יה"ר שיזכו לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רב נחת מתוך בריות גופא ונהורא מעליא. ויתברכו בכל מילי דמיטב ברו"ג. שמחת הבר מצוה תתקיים א"ה באולם קויית' ה' ביום ראשון כ"ב סיון העליה לתורה בשב"ק בביהמ"ד חגיגי הישיבות

נדבת הרב **אייל שמואל** וב"ב שליט"א לרגל היכנס בנם הבה"ח כמר **נועם דוד** נ"י בעול תורה ומצות. יה"ר שיזכו לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רב נחת מתוך בריות גופא ונהורא מעליא. ויתברכו בכל מילי דמיטב ברו"ג. העליה לתורה בשב"ק בביהמ"ד חגיגי הישיבות

נדבת הרב **ברוך ישראל רפפורט** וב"ב שליט"א לרגל היכנס בנם הבה"ח כמר **משה** נ"י בעול תורה ומצות. יה"ר שיזכו לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רב נחת מתוך בריות גופא ונהורא מעליא. ויתברכו בכל מילי דמיטב ברו"ג. העליה לתורה בשב"ק בביהמ"ד קויית' ה'

נדבת הרב **דוד המברסטון** וב"ב שליט"א לרגל השמחה השרויה במעונם באירוסים **בתם** תחי' עב"ג הבה"ח **נתן חיים עצמון** ה"ו בשעט"מ. יה"ר שמשמחה זו יושפע שפע שמחות ויתברכו בכל מילי דמיטב ברו"ג. בורא עולם בקנין השלם זה הבנין

נדבת הרב **אהרן ניסים** וב"ב שליט"א לרגל השמחה השרויה במעונם בהולדת **בתם רות** תחי' בשעט"מ. יה"ר שיזכו לגדלה לתורה לחופה ולמעשים טובים וירוו רב נחת יהודית מכל יוצ"ח כ"י ויתברכו בכל מילי דמיטב ברו"ג

נתרם ע"י הרב **יחזקאל יאירי** וב"ב לרגל נישואי **בתם** תחי' עב"ג החתן הרב **מיכאל גור** שליט"א. יה"ר שיהא היוזוג עולה יפה לבניו עדי עד, ויזכו לבני חיי ומזוני להם ולכל משפחתם

נדבת הרב **חיים הלוי ברייזנר** וב"ב שליט"א לרגל היכנס בנם הבה"ח כמר **צבי** נ"י בעול תורה ומצות. יה"ר שיזכו לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רב נחת מתוך בריות גופא ונהורא מעליא. ויתברכו בכל מילי דמיטב ברו"ג. שמחת הבר מצוה תתקיים א"ה באולם קויית' ה' ביום שלישי כ"ה סיון (קבלת פנים בשעה 21:30)

נדבת הרב **יצחק לויסמן** וב"ב שליט"א לרגל השמחה השרויה במעונם בהולדת **נכדם דוד** נ"י בן לחנתם הרב **זכריה צדוק טפנסקי** שליט"א. יה"ר שיזכו הוריו לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים, וירוו ההורים והסבים רב נחת מכל יוצ"ח כ"י ויתברכו בכל מילי דמיטב ברו"ג

נדבת הרב **נדב מרדכי** וב"ב שליט"א לרגל השמחה השרויה במעונם בנישואי **בנם** הבה"ח יוסף שלום ה"ו עב"ג תחי' למשפ' **בן מויאל** בשעט"מ. יה"ר שיהא היוזוג עולה יפה לבניו עדי עד, ויזכו לבני חיי ומזוני להם ולכל משפחתם